

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 11 0 U 015172 15 Uvp
Banjaluka, 04.04.2018. godine

Vrhovni sud Republike Srpske, u vijeću sastavljenom od sudija Smiljane Mrše, kao predsjednika vijeća, Svjetlane Knežević i Edine Čupeljić, kao članova vijeća, uz učešće Radmile Dmitrović kao zapisničara, u upravnom sporu po tužbi D.K. iz D., (u daljem tekstu: tužiteljica), protiv akta broj 1035703542 od 28.07.2014. godine godine, tuženog Fonda R.S., u predmetu ostvarivanja prava na invalidsku penziju, odlučujući o zahtjevu tuženog za vanredno preispitivanje presude Okružnog suda u Banjaluci broj 11 0 U 015172 14 U od 30.06.2015. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 04.04.2018. godine, donio je

PRESUDU

Zahtjev se odbija.

Obrazloženje

Pobijanom presudom (stavom 1. izreke) uvažena je tužba i poništen osporeni akt bliže označen u uvodu ove presude, kojim je odbijena žalba tužiteljice izjavljena protiv rješenja Fonda, F.B.L. broj 1035703542 od 29.05.2014. godine. Tim prvostepenim rješenjem odbijen je zahtjev tužiteljice za ostvarivanje prava na invalidsku penziju. Stavom 2. izreke presude odbačena je kao nedozvoljena tužba protiv rješenja F. B.L.broj 1035703542 od 29.05.2014. godine, dok je stavom 3. izreke odbijen zahtjev tužiteljice za nadoknadu troškova upravnog spora, jer ih ista nije opredijelila, odnosno ni imala budući da je uspjela u sporu, pa nije takseni obveznik.

Uvaženje tužbe i poništenje osporenog akta sud je obrazložio razlozima da je tuženi pravilno zaključio da su za odlučivanje o zahtjevu tužiteljice za ostvarivanje prava na invalidsku penziju koji je podnesen 03.12.2010. godine relevantne odredbe člana 133. i 134. Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju - Prečišćeni tekst („Službeni glasnik Republike Srpske” broj 106/05, 20/07, 33/08, 1/09, 71/09, 106/09 i 118/09 - u daljem tekstu: Zakon o PIO - Prečišćeni tekst), da je pravilno zaključio da radni vijek tužiteljice koja je rođena 1950. godine i po zanimanju je NK radnik iznosi 40 godina, te da je trećina tog radnog vijeka 13 godina i 4 mjeseca, ali da je nepravilan ili tačnije preuranjen zaključak tuženog da tužiteljica ima ukupno ostvarenog penzijskog staža 12 godina 8 mjeseci i 23 dana. Ovo stoga što je ostao sporan staž proveden u Preduzeću E.-I. B. u periodu od 01.04.1998. godine do 15.02.1999. godine, o kojem je tužiteljica dala dokaze (original radne knjižice broj 241/80, original potvrdu pomenutog poslodavca od 05.04.2012. godine, te rješenje Republičkog, F. B. od 12.03.1999. godine), a koji staž tuženi nije uzeo u obzir, jer se inostrani nosilac osiguranja Fond ...R.S. izjasnio da ne može dostaviti potvrdu ovog staža iz razloga što u preduzeću E.-I. nema više zaposlenih, a koji bi dostavili podatke za period od 01.04.1998. godine do 15.02.1999. godine za K. D., pri čemu je po stavu suda ostalo

nejasno zašto podaci o tom stažu tužiteljice nisu provjereni u raspoloživim evidencijama Republičkog za PIO B., S. sa kojim taj inostrani nosilac osiguranja mora raspolagati i čiji nadležni organ je dužan da izvrši sve provjere te da podatke o tome dostavi tuženom na propisanom obrascu.

Blagovremeno podnesenim zahtjevom za vanredno preispitivanje te presude (u daljem tekstu: zahtjev), tuženi pobija njenu zakonitost zbog povrede propisa o postupku koja je od uticaja na rješenje stvari navodeći da je suprotno stavu nižestepenog suda u ovoj upravnoj stvari činjenično stanje pravilno i potpuno utvrđeno. Konkretno, pravilno je utvrđeno da tužiteljica ima ukupno ostvarenih 12 godina, 8 mjeseci i 23 dana penzijskog staža (u bivšoj SR BiH staž osiguranja od 02.12.1981. godine do 30.04.1992. godine s prekidima, što iznosi 9 godina, 3 mjeseca i 27 dana, u R.S. staž osiguranja od 01.05.1992 godine do 13.09.1995. godine neprekidno, što iznosi 3 godine, 4 mjeseca i 13 dana, te u R.S. potvrđeni staž osiguranja od 05.03.1998. godine do 19.03.1998. godine neprekidno, što iznosi 13 dana), pri čemu joj u staž osiguranja nije priznato vrijeme od 01.04.1998. do 15.02.1999. godine, jer inostrani nosilac osiguranja nije potvrdio ovaj staž na obrascu SCG/BiH 201 koji je proveden u preduzeću E.-I. B. Pri tome je nesporno da je nadležna Filijala B.L. u više navrata od inostranog nosioca osiguranja zatražila potvrdu ovog staža, ali Fond..R.S. nije potvrdno odgovorio, niti potvrdio sporni period, što konačno nije propust tuženog, sa važnom napomenom da on nema ovlašćenje da vodi postupak utvrđivanja staža ostvarenog kod drugog nosioca osiguranja. Dodaje da je izvršenje pobijane presude nemoguće, jer ako bi tuženi utvrdio i tužiteljici priznao ovaj staž ostvaren u drugoj državi grubo bi povrijedio odredbe Zakona o PIO i Sporazuma o socijalnom osiguranju između BiH i SRJ („Službeni glasnik BiH“ Međunarodni ugovori broj 16/03 - u daljem tekstu: Sporazum o socijalnom osiguranju). Zbog navedenog predlaže da sud zahtjev uvaži i pobijanu presudu preinači na način da tužbu odbije kao neosnovanu.

Tužiteljica u odgovoru na zahtjev navodi da isti nije osnovan i da tuženi svjesno izbjegava da zakonito riješi ovaj predmet koji se „vuče“ već 5 godina, a u pitanju je jedno od osnovnih ljudskih prava, pravo na invalidsku penziju od kojeg zavisi egzistencija tužiteljice. Navodi da je imala strpljenja za čekanje ishoda upravnog postupka, da je zatražila i dobila sudsku zaštitu, te da je lično preduzela sve da dokaže sporni staž ostvaren u R.S. periodu od 01.04.1998. godine do 15.02.1999. godine (dostavila je original radne knjižice i original potvrde poslodavca iz B. od 05.04.2012. godine), a što sve tuženi ne prihvata, jer nadležni organ druge države ne može ili neće da dostavi potvrdu ovog staža koji je od odlučujućeg značaja za ostvarivanje njenog prava na invalidsku penziju. Konačno je predložila da sud zahtjev odbije.

Razmotrivši zahtjev, odgovor na zahtjev, pobijanu presudu, osporeni akt i cjelokupne spise predmetne upravne stvari i ovog upravnog spora na osnovu odredbe člana 39. Zakona o upravnim sporovima („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 109/05 i 63/11 - u daljem tekstu ZUS), ovaj sud je odlučio kao u izreci presude iz sljedećih razloga:

Pravilno je pobijanom presudom uvažena tužba i poništen osporeni akt tuženog, jer se isti zasniva na nepotpuno utvrđenom činjeničnom stanju, a što je dovelo i do pogrešne primjene materijalnog prava, za što je nižestepeni sud dao valjane razloge koje u cjelini prihvata i ovaj sud. Nepotpuno utvrđeno činjenično stanje se ogleda u tome što su tuženi, odnosno njegov prvostepeni organ, utvrdili da tužiteljica ima ukupno

ostvarenih 12 godina, 8 mjeseci i 23 dana penzijskog staža (a potrebno joj je shodno članu 133. stav 2. i 134. stav 1. Zakona o PIO- Prečišćeni tekst, 13 godina i 4 mjeseca), ne uzimajući u obzir staž osiguranja ostvaren u periodu od 01.04.1998. godine do 15.02.1999. godine, u kom periodu je tužiteljica radila u preduzeću E.-I. B., jer inostrani nosilac osiguranja pored traženja i nekoliko urgencija „nije potvrdno odgovorio ili potvrdio sporni period na propisanom obrascu“.

Ono što je od značaja za rješenje predmetne upravne stvari jeste okolnost da inostrani nosilac osiguranja Fond ...R.S. nije negativno odgovorio u pogledu ovog spornog staža, već je naveo da ne može dostaviti novu potvrdu iz razloga što u pomenutom preduzeću E.-I. nema više zaposlenih koji bi dostavili podatke za period 01.04.1998. godine do 15.02.1999. godine za K.D. Ovakav „odgovor“ rukom napisan na obrazcu SCG/BiH 201 nije sačinjen u skladu sa članom 16. Sporazuma o socijalnom osiguranju i članom 10. Administrativnog sporazuma za sprovođenje Sporazuma o socijalnom osiguranju između BiH i SRJ („Službeni glasnik BiH“ Međunarodni ugovori broj 13/10), te ga tuženi iz tog razloga nije mogao prihvatiti kao valjan osnov za odlučivanje o pravima tužiteljice, što je sve tačno zaključio nižestepeni sud. Iz tog odgovora nije jasno da li to preduzeće danas ne postoji ili samo nema zaposlenih koji bi mogli dati tražene podatke, pri čemu se ti podaci moraju nalaziti, ako ne u arhivi pomenutog preduzeća, onda sigurno u zvaničnim evidencijama inostranog nosioca osiguranja R. fonda za PIO S. koji ih treba provjeriti i pribaviti, ako je tužiteljica bila prijavljena i ako su za nju plaćani doprinosi, a na čemu je morao insistirati tuženi prije nego što je donio odluku.

Ovo posebno dobija na značaju iz razloga što je tužiteljica u upravni spis predala original svoje radne knjižice broj 241/80 u kojoj je taj staž upisan i ovjeren, original potvrde poslodavca E.-I. B. od 05.04.2012. godine (koja je izdata nakon odnošenja zahtjeva tužiteljice, potpisana od strane direktora i ovjerena pečatom preduzeća), te rješenje Republičkog S., F.B. broj 2332/99 od 12.03.1999. godine iz kojeg proizilazi da je ona u spornom periodu bila obavezno osigurana kod pomenutog poslodavca, radni odnos na određeno vrijeme, pa joj je priznato pravo na novčanu naknadu prema propisima te države.

Dakle, u ovakvoj situaciji i kod ovakvih dokaza nezakonito postupaju tuženi i njegov prvostepeni organ kada ne istrajavaju na tome da im inostrani nosilac osiguranja dostavi potvrdu kojom se predmetni staž za period 01.04.1998. godine do 15.02.1999. godine potvrđuje ili ne potvrđuje i to na propisanom obrascu bez posebnog obrazloženja, pri čemu je tuženi kao upravni organ, poštujući načelo zaštite prava stranaka i zaštite javnog interesa, tužiteljicu mogao i trebao poučiti da se u ovom pravcu lično obrati organima u R.S. kako bi izdejstvovala potvrdu koja joj je neophodna za ostvarivanje prava u R.S., naročito što je ovaj period staža od odlučujućeg značaja za prava tužiteljice. Pri tome treba dodati da tuženi pogrešno tumači upute nižestepenog suda koji u pobijanoj presudi nije naložio tuženom da tužiteljici prizna, odnosno provede postupak utvrđivanja ovog staža ostvarenog u drugoj državi, nego je samo naložio da tuženi od pomenutog inostranog nosioca osiguranja zatraži potvrdu kojom ovaj staž u periodu od 01.04.1998. godine do 15.02.1999. godine potvrđuje ili ne potvrđuje, izdatu na propisanom obrascu shodno odredbama člana 16. Sporazuma o socijalnom osiguranju i člana 10. Administrativnog sporazuma, nakon čega će se steći uslovi za zakonito odlučivanje o pravima tužiteljice, što je sve pravilno utvrdio i naveo nižestepeni sud.

Kod takvog stanja stvari, po ocjeni ovog suda, u pobijanoj presudi nije ostvaren nijedan razlog nezakonnosti predviđen u odredbi člana 35. stav 2. ZUS pa se zahtjev tuženog odbija, a na osnovu člana 40. stav 1. istog zakona.

Zapisničar
Radmila Dmitrović

Predsjednik vijeća
Smiljana Mrša

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarne
Amila Podraščić